

Dosarul nr. 2r-82/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: D. Babălău)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

D E C I Z I E

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Nadejda Arnautu, reprezentat de avocatul
Vulpe Alexandru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Palaghia Țârdea
împotriva Nadejdei Arnautu, Svetlana Goncear, Maxim Goncear, Veronica Rusu,
intervenient accesoriu notarul public Livia Vescu cu privire la declararea nulă a
actelor juridice,

împotriva încheierii din 04 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 15 noiembrie 2017 Palaghia Țârdea a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Nadejdei Arnautu, Svetlana Goncear, Maxim Goncear, Veronica Rusu,
intervenient accesoriu notarul public Livia Vescu cu privire la declararea nulă a
actelor juridice.

Prin hotărârea din 01 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central s-a
admis acțiunea. S-a declarat nul contractul de donație nr.1470 din 16.12.2009 semnat
între Rusu Veronica și Arnautu Nadejda, autentificat de notarul Maria Hrolovici. S-
a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr.23675 din 24.11.2016 asupra
bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,0733 ha, casa de locuit
cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 91,6 m.p; construcție accesorie cu nr.
cadastral XXXXX cu suprafața de 29,9 m.p precum și construcție accesorie cu nr.
cadastral XXXXX cu suprafața de 15,1 m.p. S-a dispus radierea dreptului de
proprietate din registru în privința lui Goncear Maxim și Goncear Svetlana, înscriere
efectuată în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.23675 din 24.11.2016
asupra bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,0733 ha; casa
de locuit cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 91,6 m.p; construcție accesorie cu
nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 29,9 m.p precum și construcție accesorie cu
nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 15.1 m.p. S-a dispus evacuarea forțată a lui
Maxim Goncear și Svetlana Goncear, Arnautu Nadejda și membrii familiilor
acestora din imobile cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 91,6 m.p; construcție
accesorie cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 29,9 m.p precum și construcție

accesorie cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 15.1 m.p. S-a încasat din contul Nadejdei Arnautu în beneficiul Palaghia Țârdea prejudiciu moral în sumă de 10 000 de lei. În rest acțiunea privind diferența pagubei morale și radierea dreptului de proprietate în privința Nadejdei Arnautu s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat în mod solidar din contul Nadejdei Arnautu, Svetlana Goncear, Maxim Goncear, Veronica Rusu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 500 de lei.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la data de 10 iulie 2019 avocatul Iachimov Cristina în interesele Nadejdei Arnautu a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 01 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Iachimov Cristina în interesele Nadejdei Arnautu, fiindu-i comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 7 452,79 de lei, acordându-i termen de 10 zile de la recepționarea încheierii. Totodată, s-a explicat că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Iachimov Cristina în interesele Nadejdei Arnautu din motivul că nu au fost executate integral indicațiile încheierii din 17 septembrie 2019.

La 26 decembrie 2019, Arnautu Nadejda, reprezentat de avocatul Vulpe Alexandru a declarat recurs împotriva încheierii din 04 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea acesteia.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece au fost interpretate eronat normele legale aplicabile speței.

A relatat că instanța de apel nu a expediat recurenteii Arnautu Nadejda încheierea din 17 septembrie 2019, or, la materialele dosarului lipsește dovada expedierii prezentei încheieri.

A indicat că avocatul Iachimov Cristina nu mai reprezintă interesele recurenteii Arnautu Nadejda conform acordului de reziliere a contractului de asistență juridică, fapt cunoscut de recurentă la 12 decembrie 2019.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 04 noiembrie 2019, dar la actele cauzei lipsește dovada de recepționare a acesteia de către recurentă.

Astfel, recursul declarat la 26 decembrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Iachimov Cristina în interesele Nadejdei Arnautu, fiindu-i comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 7 452,79 de lei, acordându-i termen de 10 zile de la recepționarea încheierii. Totodată, s-a explicat că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Iachimov Cristina în interesele Nadejdei Arnautu din motivul că nu au fost executate integral indicațiile încheierii din 17 septembrie 2019.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că conform art. 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

La fel și art. 60 alin. (2) din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, prevede că împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Pct. 6 alin. (2) lit. b) din Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar nr. 158 din 28 februarie 2013, prevede că formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe verso se inserează: a) împuternicirile avocatului; a¹) numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Colegiul menționează că conform mandatului nr.1278100 din 13 septembrie 2019 (f.d.99) avocatul Iachimov Cristina a încheiat contractul de asistență juridică nr.15 din 30 ianuarie 2019 cu recurenta Arnautu Nadejda. Astfel, Arnautu Nadejda a fost reprezentată de către avocatul Iachimov Cristina în instanța de fond și instanța de apel, ales chiar de ea (f. d. 99).

Prin urmare, avocatul Iachimov Cristina invocând ilegalitatea hotărârii din 01 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, la data de 10 iulie 2019 în interesele Nadejdei Arnautu a declarat apel nemotivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Conform scrisorii de însoțire, instanța de apel a expediat participanților la proces copia încheierii din 17 septembrie 2019, însă doar avocatul Iachimov Cristina

conform avizului de recepție a recepționat-o la 04 octombrie 2019 contra semnătură (f.d.17, vol.II).

Colegiul indică că necomunicarea de către avocatul Iachimov Cristina apelantei Nadejda Arnautu despre încheierea din 17 septembrie 2019 nu poate fi pus pe seama instanței de apel.

În conformitate cu art. 75 alin. (4) din Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părți.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție respinge argumentul precum că instanța de apel nu a expediat apelantei/recurenteii încheierea din 17 septembrie 2019, dat fiind faptul că avocatul Iachimov Cristina a fost angajată la etapa depunerii apelului, adică după pronunțarea hotărârii instanței de fond, să reprezinte interesele Nadejdei Arnautu.

Ținând cont de împrejurările menționate în coraport cu normele enumerate, se conchide că, la caz, instanța de apel corect a dispus restituirea cererii de apel depusă de către avocatul Iachimov Cristina în interesele Nadejdei Arnautu din motivul că nu au fost executate integral indicațiile încheierii din 17 septembrie 2019.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, iar în corespundere cu prevederile art. 113 alin. (1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Totodată, Colegiul menționează că participanții la procesul de judecată odată ce au inițiat proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ în derularea procesului, condiții ce nu se atestă la caz.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reiterează prevederile art. 10 alin. (1) Codul de procedură civilă, care indică expres că, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Conform art. 56 alin. (2) Cod de procedură civilă, participanții la proces se bucură de drepturi procesuale egale și au obligații procesuale egale, cu unele excepții stabilite de lege în dependență de poziția pe care o ocupă în proces. Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelanta nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 17 septembrie 2019 de către apelantă, în circumstanțele descrise, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

În consecință, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel. Or, exonerarea arbitrară a apelantei de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, conform căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelanta nu a depus suficiență diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 04 noiembrie 2019, în cazul în care apelanta nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Nadejda Arnautu, reprezentat de avocatul Vulpe Alexandru.

Se menține încheierea din 04 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Palaghia Țârdea împotriva Nadejdei Arnautu, Svetlana Goncear, Maxim Goncear, Veronica Rusu, intervenient accesoriu notarul public Livia Vescu cu privire la declararea nulă a actelor juridice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru